

Marcarea unui jubileu

Fundația Academia Civică a editat un nou volum de istorie orală, *Școala Memoriei 2013*, care marchează împlinirea, în anul 2013, a 20 de ani de la înființarea Memorialului de la Sighet dedicat victimelor comunismului. La deschiderea ediției jubiliare a Școlii de vară, din 13 iulie 2013, Ana Blandiana remarcă: „Suntem aici pentru a marca Jubileul de 20 de ani ai primului memorial al victimelor comunismului. Ne-am gândit mult dacă nu cumva este o lipsă de modestie în faptul că sărbătorim succesul propriilor noastre eforturi. De fapt, așa cum am spus și cu alt prilej, nu este vorba atât de un succes, cât de un miracol, pentru că, în condițiile celor 20 de ani, normal ar fi fost să nu reușim. Nu este vorba nici măcar despre faptul că Memorialul de la Sighet, Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței, este primul de acest fel din lume.” Inițiativa acestui mare proiect românesc a ținut să sublinieze, cu prilejul jubileului amintit, un anume adevăr, foarte important: luând sub egida sa Memorialul, Consiliul Europei, „una din cele mai definitorii instituții europene”, și-a asumat punctul de vedere al victimelor comunismului și, prin aceasta, o nouă perspectivă asupra istoriei recente, ceea ce a făcut ca Memorialul de la Sighet să fie nominalizat printre primele trei locuri ale memoriei europene, alături de Memorialul de la Auschwitz și de Memorialul Păcii din Franța. De citit, în acest volum, intervențiile din cadrul meselor rotunde moderate de Dennis Deletant și acad. Alexandru Zub, de Stéphane Courtois și Pierre Hassner, de Thomas Blanton și acad. Șerban Papacostea și de scriitoarea Ana Blandiana.

Oameni mari în vremuri nebunești

A apărut un număr dublu al revistei *MEMORIA* (2-3, 2014) din care semnalăm evocarea lui Corneliu Coposu, la centenar, semnată de Alexandru Zub. Iată prima întâlnire cu Corneliu Coposu a istoricului ieșean, la București, în casa lui Octavian Ghibu, înainte de 1989: „Discuția cu amfitrionul a fost însă întreruptă, la un moment dat, de vizita unui domn pe care gazda mi l-a prezentat, în treacăt, ca fiind «Domnul Coposu», retrăgându-se apoi, o clipă, în odaia vecină. Era un personaj înalt, masiv, cu alură de atlet și un aer ce degaja siguranță și demnitate netrucată, una venită pesemne din moși-strămoși, poate din acea suită de clerici identificați în familia sa.” Pilduitoare este și o altă evocare, datorată lui Sorin Popescu și

lui Tudor Prelipceanu, despre Hurmuz Aznavorian, personalitate cu un destin tulburător și, din nefericire, nu atipic pentru epocile istorice în care a avut neșansa să trăiască. Născut în Turcia și refugiat cu familia sa în Constanța, din pricina prigoanei turcești asupra armenilor, Hurmuz Aznavorian și-a luat licența în Drept la Facultatea de Drept din București în anul 1913. Și-a continuat studiile în Franța (doctoratul cu *Magna cum Laudae*), a luptat în primul război mondial în armata română, a obținut cetățenia română, a fost strălucit avocat interbelic în Baroul de București, dar și deputat liberal, având contribuții deosebite în finalizarea noului Cod Penal, dar și a Codului Comercial, a publicat valoroase studii de Drept, precum și articole de ziar, fiind un temut publicist în presa vremii. După venirea comuniștilor, a fost dat afară din barou, apoi arestat și trimis la Canal: condamnat la 25 de ani temniță grea, alături de alți liberali, a trecut prin închisorile de la Jilava, Văcărești, Galați și Botoșani, unde a murit în 1961, fiind aruncat în groapa comună.